

IV. Opis programu studiów

3. KARTA PRZEDMIOTU

Kod przedmiotu	E-ND1-07-s4
Nazwa przedmiotu	Gospodarka Elektroenergetyczna
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Power Systems Economy
Obowiązuje od roku akademickiego	2019/20

USYTUOWANIE MODUŁU W SYSTEMIE STUDIÓW

Kierunek studiów	
Poziom kształcenia	
Profil studiów	
Forma i tryb prowadzenia studiów	
Zakres	
Jednostka prowadząca przedmiot	
Koordinator przedmiotu	Prof. dr hab. J. C. Stępień
Zatwierdził	Dziekan Wydziału Elektrotechniki Automatyki i Informatyki Dr hab. inż. Antoni Różowicz, prof. PŚk

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

Przynależność do grupy/bloku przedmiotów	
Status przedmiotu	
Język prowadzenia zajęć	
Usytuowanie modułu w planie studiów - semestr	
Wymagania wstępne	Podstawy Procesów Konwersji Energii
Egzamin (TAK/NIE)	
Liczba punktów ECTS	

Forma prowadzenia zajęć	wykład	ćwiczenia	laboratorium	projekt	Inne
Liczba godzin w semestrze	30	15	30	0	0

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Kategoria	Symbol efektu	Efekty kształcenia	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01	Potrafi scharakteryzować strukturę krajowego systemu elektroenergetycznego	ENE1_W13 ENE1_W17
	W02	Rozróżniać zmiany obciążenia w systemie elektroenergetycznym	ENE1_W20 ENE1_W21
	W03	Wskazać optymalne parametry urządzeń i układów elektroenergetycznych ze względu na straty mocy i energii	ENE1_W23 ENE1_W25
	W04	Ocena ekonomiczno-finansowa inwestycji elektroenergetycznych	ENE1_W23 ENE1_W25
	W05	Definiować koszty i ocenę ekonomiczno-finansową inwestycji elektroenergetycznych	ENE1_W23 ENE1_W25
Umiejętności	U01	Interpretować zmiany obciążenia w systemie elektroenergetycznym i analizować osiągnięte wyniki	ENE1_U01 ENE1_U03
	U02	Planować koszty wytwarzania, przesyłania i dystrybucji energii elektrycznej.	ENE1_U15 ENE1_U22
	U03	Dobierać opłaty taryfowe dla odbiorców energii elektrycznej	ENE1_U22
Kompetencje społeczne	K01	Jest zdolny do oceny wyboru wariantu optymalnego związanego z parametrami urządzeń	ENE1_K01 ENE1_K02
	K02	Ma świadomość zasad funkcjonowania systemu elektroenergetycznego	ENE1_K04 ENE1_K06

TREŚCI PROGRAMOWE

Forma zajęć*	Treści programowe
wykład	1. Struktura krajowego systemu elektroenergetycznego. Krajowe zużycie energii elektrycznej.
	2. Analiza zmian obciążenia w systemie elektroenergetycznym.
	3. Wyznaczanie zapotrzebowania na moc i energię w zakładach przemysłowych.
	4. Straty mocy i energii w urządzeniach elektrycznych i elektroenergetycznych układach zasilających.
	5. Wybór optymalnych parametrów urządzeń i układów elektroenergetycznych ze względu na straty mocy i energii.
	6. Moc bierna w sieciach elektroenergetycznych.
	7. Poprawa współczynnika mocy, zapotrzebowanie mocy biernej, wpływ mocy biernej na pracę sieci, metody poprawy współczynnika mocy.
	8. Dobór mocy urządzeń do kompensacji mocy biernej.
	9. Analiza ekonomiczna w elektroenergetyce.
	10. Koszty wytwarzania, przesyłania i dystrybucji energii elektrycznej.
	11. Ocena ekonomiczno-finansowa inwestycji elektroenergetycznych.
	12. Wybór optymalnych parametrów urządzeń i układów elektroenergetycznych.
	13. Zasady rozliczania za dostawę energii elektrycznej.
	14. Opłaty taryfowe dla odbiorców energii elektrycznej.
	15. Optymalizacja opłat za pobraną energię elektryczną.
ćwiczenia	1. Analiza zmian obciążeń mocą czynną, bierną i pozorną, wyznaczanie zapotrzebowania na moc i energię
	2. Straty mocy w urządzeniach elektrycznych, ekonomiczna praca transformatorów
	3. Poprawa współczynnika mocy
	4. Kolokwium 1
	5. Analiza kosztów rocznych, rachunek dyskonta
	6. Wybór optymalnych parametrów urządzeń elektroenergetycznych z punktu widzenia techniczno-ekonomicznego,

	7. Opłaty taryfowe i wybór taryfy optymalnej
	8. Kolokwium 2
laboratorium	1. Szkolenie BHP
	2. Kolokwium - 1 seria ćwiczeń
	3. Analiza dobowej zmienności obciążeń.
	4. Analiza rocznej zmienności obciążeń.
	5. Wpływ urządzeń na wartość współczynnika mocy.
	6. Kolokwium - 2 seria ćwiczeń
	7. Wpływ wartości napięcia na pracę odbiorników.
	8. Zjawiska zachodzące w silniku indywidualnie skompensowanym.
	9. Straty mocy w urządzeniach elektrycznych.
	10. Kolokwium - 3 seria ćwiczeń
	11. Sprawność układów przesyłowych.
	12. Praca równoległa transformatorów.
	13. Badanie regulatora współczynnika mocy.
	14. Kompensacja mocy biernej przy występowaniu wyższych harmonicznych.
	15. Ocena sprawozdań, kolokwia poprawkowe

*) zostawić tylko realizowane formy zajęć

METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol efektu	Metody sprawdzania efektów uczenia się					
	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Kolokwium	Projekt	Sprawozdanie	Inne
W01		X				
W02		X				
W03		X				
W04		X				
W05		X				
U01			X		X	
U02			X		X	
U03			X		X	
K01		X				
K02		X				

A.

FORMA I WARUNKI ZALICZENIA

Forma zajęć*	Forma zaliczenia	Warunki zaliczenia
wykład	____	Uzyskanie co najmniej 50% punktów z egzaminu pisemnego
ćwiczenia	____	Uzyskanie co najmniej 50% punktów z kolokwii w trakcie zajęć
laboratorium	____	Uzyskanie co najmniej 50% punktów z kolokwii oraz sprawozdań w trakcie zajęć

*) zostawić tylko realizowane formy zajęć

NAKŁAD PRACY STUDENTA

Bilans punktów ECTS							
Lp.	Rodzaj aktywności	Obciążenie studenta					Jednostka
1.	Udział w zajęciach zgodnie z planem studiów	W	C	L	P	S	h
		30	15	30			
3.	Inne (konsultacje, egzamin)*	4	2	2			h
4.	Razem przy bezpośrednim udziale nauczyciela akademickiego	83					h
5.	Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje przy bezpośrednim udziale nauczyciela akademickiego	3.32					ECTS
6.	Liczba godzin samodzielnej pracy studenta	67					h
7.	Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach samodzielnej pracy	2.68					ECTS
8.	Nakład pracy związany z zajęciami o charakterze praktycznym	45					h
9.	Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć o charakterze praktycznym	3.25					ECTS
10.	Sumaryczne godzinowe obciążenie pracą studenta	150					h
11.	Punkty ECTS za moduł 1 punkt ECTS=25 godzin obciążenia studenta	6					

* wszelkie formy weryfikacji efektów, w tym egzaminy oraz nie więcej niż 2 godziny konsultacji dla każdej formy zajęć

LITERATURA

- Gosztowt W.: Gospodarka elektroenergetyczna w przemyśle. WNT, Warszawa 1971.
- Góra S.: Gospodarka elektroenergetyczna w przemyśle, PWN, Warszawa 1982.
- Kamrat W.: Metodologia oceny efektywności inwestowania na lokalnym rynku energii. Wydawnictwo Politechniki Gdańskiej, Gdańsk 1999.
- Kamrat W.: Metody oceny efektywności inwestowania w elektroenergetyce. Wydawnictwo Politechniki Gdańskiej, Gdańsk 2004.
- Kochel M., Niestępski S.: Elektroenergetyczne sieci i urządzenia przemysłowe. Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2003.
- Kowalski Z.: Jakość energii elektrycznej. Wydawnictwo Politechniki Łódzkiej. Łódź 2007.
- Kowalski Z.: Niezawodność zasilania odbiorców energii elektrycznej. Wydawnictwo Politechniki Łódzkiej, Łódź 1992.

8. Kowalski Z.: Podstawy prognozowania elektroenergetycznego. Wydawnictwo Politechniki Łódzkiej, Łódź 1980.
  9. Kowalski Z., Stępień J.: Elektryfikacja zakładów przemysłowych. Zagadnienia wybrane. Wydawnictwo Politechniki Świętokrzyskiej, Kielce 2009.
  10. Kujaszczyk S.: Elektroenergetyczne sieci rozdzielcze. Tom 1, PWN, Warszawa 1994.
  11. Laudyn D.: Rachunek ekonomiczny w elektroenergetyce. Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 1996.
  12. Marecki J.: Gospodarka elektroenergetyczna. W: Poradnik inżyniera elektryka. Tom 3. WNT, Warszawa 2005.
  13. Marzecki J.: Przemysłowe sieci elektroenergetyczne. Wydawnictwo Instytutu Technologii Eksploatacji. Radom 2007.
  14. Matla R.: Gospodarka elektroenergetyczna. Politechnika Warszawska, Warszawa 1977.
  15. Paska J.: Ekonomia w elektroenergetyce. Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2007.
  16. Sierpińska M., Jachna T.: Ocena przedsiębiorstwa według standardów światowych, PWN, Warszawa 2007.
- Stępień J.C.: Laboratorium gospodarki elektroenergetycznej. Cz. I. Skrypty Uczelniane Politechniki Świętokrzyskiej. Kielce 1997..

Uwaga: wykaz literatury winien uwzględniać aktualne i dostępne publikacje